

ประวัติพระมงคลบุรี
วัดมหาธาตุวรวิหาร ราชบุรี

ประวัติพระมงคลบุรี

ศิลปะ พระมงคลบุรี เป็นพระพุทธรูปปูนปั้น ศิลปะอยุธยาตอนต้นก็เรียก อู่ทองยุคหลังก็เรียก อู่ทองหน้าหนุ่มก็เรียก พุทธลักษณะ พระพักตร์สุโขทัย พระองค์ยาว พระชาณุสั้น (ตัวยาวเข่าสั้น) เป็นเอกลักษณ์ของพระอู่ทองยุคหลัง

ความสำคัญ คติของคนไทย เมื่อสร้างบ้านสร้างเมืองก็จะสร้างพุทธสถาน เป็นวัดบ้าง เป็นศาสนสถานบ้าง เพื่อประดิษฐานพระพุทธปฏิมาสำคัญสำหรับสักการะบูชาประจำเมือง ในขณะเดียวกันก็ขออานุภาพแห่งพระปฏิมานั้นช่วยปกปักรักษาเมืองด้วย

ยุคทวารวดี สร้างพระพุทธรูปหินเขียว ห้อยพระบาท ปางเทศนา ๔ องค์ ประดิษฐานไว้สี่มุมเมือง เรียกพระรักษาเมือง (พระสี่มุมเมือง) ปัจจุบันประดิษฐานอยู่ที่นครปฐม ๒ องค์ อยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระนคร และพิพิธภัณฑ์เจ้าสามพระยา พระนครศรีอยุธยา แห่งละ ๑ องค์

ทางภาคเหนือมีสร้างบ้าง แต่ประดิษฐานในที่เดียวกัน หันหลังชนกัน หันหน้าออก ๔ ทิศ อาราธนาให้ช่วยระวังภัยที่จะมาจากทิศทั้งสี่ เช่น ที่วัดภูมินทร์ เมืองน่าน

รัตนโกสินทร์ สร้าง ๔ องค์ เช่นกัน พระราชทานไปประดิษฐานสี่มุมประเทศ ทิศเหนือประดิษฐานที่จังหวัดลำปาง ทิศตะวันออกประดิษฐานที่จังหวัดสระบุรี ทิศใต้ประดิษฐานที่จังหวัดพัทลุง ทิศตะวันตกประดิษฐานที่เขาแก่นจันทน์ จังหวัดราชบุรี เรียก พระนิรโรคันตรายชัยวัฒน์จตุรทิศ

พระมงคลบุรี ประดิษฐาน ณ พระวิหารหลวง ในวัดมหาธาตุวรวิหาร พระอารามหลวง ซึ่งตั้งอยู่เกือบกลางใจเมืองชั้นใน เป็นวัดสำคัญประจำเมืองมาแต่โบราณ หันพระพักตร์สู่ทิศตะวันออก ด้านหลังสร้างไว้อีกองค์หนึ่ง หันหน้าสู่ทิศตะวันตก หันหลังให้กัน ในความหมาย คือ อาราธนาให้ช่วยระวังภัยพิบัติหน้าหลัง เรียกพระ-รักษาเมือง (พระหันหลังชนกัน) ตามความเชื่อของคนสมัยอยุธยา

ภูมิศาสตร์ ตัวเมืองราชบุรีโบราณ อาณาเขตทิศใต้ แนวกำแพงอยู่ริมคลองโรงช้าง ด้านวัดเขาเหลือ ทิศตะวันตกอยู่ตรงที่เรียกว่าสันคู และถนนสายเขางูบางส่วน ทิศเหนืออยู่ระหว่างวัดหลุมดิน กับวัดท่าโขลง ทิศตะวันออกใช้แม่น้ำแม่กลอง

ประวัติศาสตร์ และ สังคม เนื่องจากวัดมหาธาตุวรวิหารเป็นวัดคู่บ้านคู่เมือง ฉะนั้น โบราณจึงเป็นที่ประชุม ประกอบพิธีสำคัญทั้งทางศาสนา และทางบ้านเมือง อันมีเจ้าเมืองเป็นประธาน เช่น พิธีถือน้ำพิพัฒน์สัตยา (น้ำสาบาน)

งานประจำปี เดิมไม่มีงานประจำปี แต่พอถึงกลางเดือน ๑๐ อันเป็นเวลาที่น้ำหลากยังทรงตัว ประชาชนจะเดินทางมาทางเรือขึ้นนมัสการ บ้างก็ว่าครั้นถึงเวลานั้น ชาวมอญใกล้เคียง (คงจะเป็นแถวโพธาราม และบ้านโป่ง)เดินทางโดยทางเรือมานมัสการ ครั้นถึง พ.ศ.๒๔๙๑ พระกิม (พระครูอนุรักษ์บรมธาตุในกาลต่อมา) นายวิโรจน์ อังคะวิภาคต์ หลานชายและกรรมการวัดอีก ๒ ท่าน ได้จัดให้เป็นงานประจำปีขึ้น เลื่อนให้ตรงกับมาฆบูชา

ตื่นนอนตอนเช้า อาบน้ำล้างหน้าเสร็จแล้ว หันหน้าไปสู่ทิศที่หลวงพ่อประดิษฐาน ประนมมือ เปล่งวาจาว่า พุทโธ มงคลบุรี นาโถ ทุกวัน จะมีความสวัสดีในชีวิต

